

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з видавничої справи, культури та української філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА МОВА В ЗАСОБАХ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

для студентів

спеціальності

061 Журналістика

освітньо-професійної програми

Видавнича справа та редагування

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

Київ-2024

Розробник: Ловейко Тетяна Володимирівна, викладач циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології Фахового коледжу «Універсум» Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Ловейко Тетяна Володимирівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з видавничої справи, культури та української філології

Протокол від 03 січня 2024 р. № 8

Голова циклової комісії *Олена Груздєва* Олена ГРУЗДЬОВА

Робочу програму перевірено
«__» _____ 2024 р.

Заступник директора
з навчально-методичної роботи *Оксана Головчанська* Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи *Оксана Калашник* Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90
Курс	3
Семестр	6
Кількість змістових модулів з розподілом	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма з дисципліни «Українська мова в засобах масової комунікації» складена відповідно до навчальної програми й призначення цієї дисципліни в структурно-логічній схемі, що охоплює всі розділи навчальної програми, із загальною кількістю 90 годин, передбачених робочим навчальним планом.

Мета навчальної дисципліни — сформувати у студентів компетентності з мовної культури, комунікативної, репрезентативної та культураносної функцій української мови в засобах масової комунікації; освоєння комплексу теоретичних і практичних знань з основ редагування в засобах масової комунікації, необхідних для фахової підготовки до друку різних видів видань.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити різноманітність технологій і методик, а також творчі та організаційні аспекти редагування в засобах масової комунікації;
- формувати духовний світ студентів, цілісні світоглядні уявлення, загальнолюдські ціннісні орієнтири через залучення засобами мови до культурних надбань рідного народу й людства;
- виробляти уміння і навички комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях під час сприймання, відтворення і створення висловлювань з додержанням українського мовленнєвого етикету;
- систематизувати й узагальнювати базові орфоепічні, граматичні, лексичні, правописні, стилістичні уміння й навички;
- виробляти уміння й навички користуватися мовними засобами у процесі професійної діяльності.

Дисципліна забезпечує оволодіння студентами загальними та спеціальними компетентностями й досягнення програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою.

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК-12	Здатність до розуміння текстів ЗМІ різного обсягу, до розкриття імпліцитної інформації, що міститься в них	1–20
<i>Предметні компетентності</i>		
	Готовність ефективно працювати в команді, координувати виконання завдання із завданнями колег	2–20
	Виявлення стійкого бачення сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культур, активна громадянська та життєва позиція. Вміння нести соціальну відповідальність на різних рівнях (особистому, професійному, громадянському). Повага до різноманітності та мультикультурності	8–20
	Уміння застосовувати знання з галузі соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності	4–7

	Використання знань зі специфіки створення і функціонування ЗМІ	1–3
	Наявність фундаментальних знань зі стилістики української мови	1–20

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент

- готовий ефективно працювати в команді, координувати виконання завдання із завданнями колег (ПРН-4);
- виявляє стійке бачення сучасних проблем розвитку суспільства, людського буття, духовної культур, активна громадянська та життєва позиція. Вміння нести соціальну відповідальність на різних рівнях (особистому, професійному, громадянському). Повага до різноманітності та мультикультурності (ПРН-8);
- уміє застосовувати знання з галузі соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності (ПРН-9);
- використовує знання зі специфіки створення і функціонування ЗМІ (ПРН-11);
- має фундаментальні знання зі стилістики української мови (ПРН-14);
- знає суть редакторської справи, що поєднує в собі організаційну та творчотехнічну діяльність носіїв редакторських професій; різноманітність технологій і методик, а також творчі та організаційні аспекти редагування в засобах масової комунікації;
- уміє виступати з доповідями й повідомленнями перед аудиторією за результатами власної пізнавальної діяльності, дотримуючись орфоепічних і граматичних норм; писати твори, добираючи відповідні мовні засоби, виражаючи своє ставлення, враховуючи ситуацію спілкування; визначати аномативи в ЗМК;
- вільно користується різними словниками;
- робить редакторський аналіз авторського оригіналу;
- розуміє особливості лексики, граматики, орфоепії, орфографії та мовного етикету в ЗМК;
- редагує різні види текстів мас-медіа;
- аналізує українські засоби масової комунікації щодо мовного оформлення;
- створює тексти для різних засобів масової інформації; прес-релізи та рекламні матеріали для промоції видань.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план денної форми навчання

Назви теоретичних розділів	Розподіл годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Семінарські	Підсумковий контроль	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Функціонування української мови в ЗМК. Лексика й лексикологія сучасної української мови в ЗМК						
Тема 1. Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови	2	2				
Тема 2. Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням та зі стилістичного погляду	9		2	2		5
Тема 3. Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК	7	2				5
Модульна контрольна робота 1.	2				2	
Разом за змістовим модулем 1.	20	4	2	2	2	10
Змістовий модуль 2. Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка й орфографія української мови в мас-медіа						
Тема 4. Українська фразеологія: джерела, структура, семантика	7	2				5
Тема 5. Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки	7		2			5
Тема 6. Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діахронічному аспекті	7		2			5
Тема 7. Співвідношення між звуками й буквами української мови. Орфоепічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях	4	2		2		
Тема 8. Історія українського правопису. Принципи українського правопису, їх використання при редагуванні	7	2				5

журналістських текстів						
Тема 9. Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК	2		2			
Модульна контрольна робота 2.	2				2	
Усього за змістовим модулем 2.	36	6	6	2	2	20
Змістовий модуль 3. Синтаксис і пунктуація речення в засобах масової комунікації						
Тема 10. Поняття «граматика», «морфологія». Граматична форма, граматичне значення і граматична категорія частин мови	2	2				
Тема 11. Класифікація слово-сполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення та вияв у них національної специфіки мови в ЗМІ	4	2		2		
Тема 12. Просте речення у текстах мас-медіа	6		2			4
Тема 13. Речення з відокремленими другорядними членами, уточнювальні конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК	2		2			
Тема 14. Речення із вставними й вставленими компонентами. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях у мові мас-медіа	2		2			
Тема 15. Вибуки й звертання в ускладнених простих реченнях	4					4
Тема 16. Особливості вживання типів простого речення в жанрово-стильовій структурі журналістського тексту	2	2				
Тема 17. Складне речення. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні	2	2				
Тема 18. Безсполучникові речення в засобах масової комунікації	4					4
Тема 19. Багатокомпонентні складні речення в ЗМК	2	2				
Тема 20. Вживання різних видів прямої мови в текстах ЗМК	2	2				
Модульна контрольна робота 3.	2				2	
Усього за змістовим модулем 3.	34	12	6	2	2	12
Усього за семестр	90	22	14	6	6	42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Функціонування української мови в ЗМК. Лексика й лексикологія сучасної української мови в ЗМК

Тема 1. Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови

Предмет, мета й завдання курсу. Українська мова — одна із форм національної культури. Мова й суспільство. Функції мови. Престиж мови. Мовна ситуація. Мовна політика. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови.

Основні поняття: національна культура, функції мови, мовна ситуація, мовна політика, фонетика, фонологія.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 8, 9, 10.

Тема 2. Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням та зі стилістичного погляду

Основні поняття лексикології. Однозначні й багатозначні слова в мові мас-медіа. Пряме й переносне значення слова в ЗМК. Вживання слів щодо їхнього справжнього лексичного значення. Стилiстично нейтральна та емоційно забарвлена лексика у мові мас-медіа. Специфічно-побутова лексика, лексичні засоби мови в ЗМК.

Основні поняття: лексикологія, однозначні й багатозначні слова, пряме й переносне значення слова, стилістично нейтральна та емоційно забарвлена лексика.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 3, 5.

Додаткові: 1, 8, 9, 10.

Тема 3. Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК

Поняття про словниковий склад сучасної української літературної мови. Особливості словникового складу в засобах масової інформації. Неологізми в засобах масової комунікації. Особливості вживання антонімів, перифраз, омонімів і паронімів у ЗМК. Лексичні запозичення у мові ЗМК. Особливості вживання термінів у мові мас-медіа. Характеристика розмовної лексики, просторіч, жаргонізмів і арготизмів у ЗМК.

Основні поняття: словниковий склад сучасної української літературної мови, неологізми, антоніми, перифрази, омоніми, пароніми, терміни, жаргонізми, арготизми.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 4, 5.

Додаткові: 2, 9, 10.

Змістовий модуль 2. Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка й орфографія української мови в мас-медіа

Тема 4. Українська фразеологія: джерела, структура, семантика

Фразеологія, фразеологізми й фразеологічні вирази. Класифікація фразеологізмів за семантичною злитістю компонентів. Структура фразеологізмів. Лексична характеристика фразеологізмів. Особливості вживання в ЗМК.

Основні поняття: фразеологізми, фразеологічні вирази.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 2, 3, 5.

Додаткові: 3, 8, 10.

Тема 5. Фразеологізми як засіб увиразнення журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки

Одиниці фразеології. Класифікація фразеологізмів. Джерела фразеології. Багатозначність, синонімія та антонімія фразеологізмів у мові мас-медіа. Розрізнення лексичних і фразеологічних синонімів і антонімів у ЗМК. Прийоми семантизації фразеологізмів.

Основні поняття: одиниці фразеології, багатозначність, синонімія та антонімія фразеологізмів, лексичні фразеологізми, семантизація фразеологізмів.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 4, 7, 9.

Тема 6. Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діяхронічному аспекті

Орфографія. Принципи українського правопису: фонетичний, морфологічний, історичний. Зв'язок графіки та орфографії української мови у ЗМК. Типологія орфограм у мові мас-медіа. Новий український правопис. Суть концепції сучасного українського правопису. Найскладніші правила чинного українського правопису, їх використання у мові ЗМК. Короткі відомості з історії української графіки та орфографії.

Основні поняття: орфографія, принципи українського правопису: фонетичний, морфологічний, історичний, графіка та орфографія.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 5, 6, 10.

Тема 7. Співвідношення між звуками й буквами української мови. Орфоепічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях

Поняття орфоепічної норми. Культура усного мовлення. Порухення орфоепічних норм при вимові звуків і наголошенні слів у мовленні на радіо й телебаченні. Порухення орфоепічних норм на українських телеканалах.

Основні поняття: орфоепічні норми.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 4, 5.

Додаткові: 6, 9, 10.

Тема 8. Історія українського правопису. Принципи українського правопису, їх використання при редагуванні журналістських текстів
Історія українського правопису. Орфографія. Принципи українського правопису: фонетичний, морфологічний, традиційний. Новий український правопис. Суть концепції сучасного українського правопису. Короткі відомості з історії української графіки та орфографії.

Основні поняття: орфографія, принципи українського правопису: фонетичний, морфологічний, традиційний.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 7, 8, 10.

Тема 9. Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК
Суть поняття «орфограма». Класифікація орфограм у ЗМК. Орфографічна помилка: спроба лінгвістичного переосмислення. Коректорська, редакторська, авторська помилка. Практичне застосування правил з української орфографії.

Основні поняття: орфограма, орфографічна помилка, коректорська, редакторська, авторська помилка.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 3, 5.

Додаткові: 8, 9, 10.

Змістовий модуль 3. Синтаксис і пунктуація речення в засобах масової комунікації

Тема 10. Поняття «граматика», «морфологія». Граматична форма, граматичне значення і граматична категорія частин мови

Поняття «граматика», «морфологія». Граматичні категорії, граматичні значення і граматичні форми. Помилки у мові засобів масової інформації. Соціально-експресивні конотації імен у ЗМІ.

Основні поняття: граматична категорія, граматичне значення, граматична форма.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 2, 8, 10.

Тема 11. Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення та вияв у них національної специфіки мови в ЗМІ
Синтаксичні зв'язки у словосполученні (узгодження, керування, прилягання). Граматична форма й граматичне значення словосполучення. Типи словосполучень. Помилки у побудові словосполучень у мові мас-медіа.

Основні поняття: синтаксичні зв'язки у словосполученні (узгодження, керування, прилягання).

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 8, 10.

Тема 12. Просте речення у текстах мас-медіа

Поняття про синтаксичне ускладнення простого речення. Типи формального ускладнення простого речення у мові мас-медіа. Речення з однорідними членами в ЗМК. Синтаксичні конструкції з відокремленими членами речення. Відокремлення означень. Відокремлення обставин у мові мас-медіа. Вставні слова й словосполучення у ЗМК. Вставлені компоненти речення у мові мас-медіа.

Основні поняття: синтаксичне ускладнення простого речення, речення з однорідними членами, відокремлення означень, відокремлення обставин, вставні слова й словосполучення у ЗМК.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 3, 5.

Додаткові: 8, 10.

Тема 13. Речення з відокремленими другорядними членами, уточнювальні конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК

Відокремлення як синтаксичне явище. Розділові знаки при відокремленні. Відокремлення обставин. Правильне пунктуаційне оформлення відокремлених обставин у мові мас-медіа. Відокремлення означень. Правильне пунктуаційне оформлення відокремлених означень у ЗМК. Відокремлені додатки. Правильне пунктуаційне оформлення відокремлених додатків у мові мас-медіа.

Основні поняття: відокремлення як синтаксичне явище, відокремлення обставин, відокремлення означень, відокремлені додатки.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 4, 5.

Додаткові: 8, 9, 10.

Тема 14. Речення із вставними й вставленими компонентами. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях у мові мас-медіа

Ускладнене речення зі вставними й вставленими конструкціями. Розрізнення вставності й вставленості (семантичні та формальні критерії). Вставні слова й конструкції. Семантика, вираження. Модальні відтінки вставних конструкцій, логічне оформлення тексту вставними словами у мові мас-медіа. Вставлені конструкції. Особливості пунктуації у ЗМК.

Основні поняття: ускладнене речення зі вставними й вставленими конструкціями, вставні слова й конструкції, вставлені конструкції.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 8, 10.

Тема 15. Вигуки й звертання в ускладнених простих реченнях

Вигуки — важливий засіб вираження експресії у мові мас-медіа. Дієслівні вигуки у ЗМК. Звертання, підходи до визначення його синтаксичної ролі в сучасному мовознавстві, вживання у мові мас-медіа. Вигук як ускладнювальний фактор у реченні. Неоднозначність синтаксичної ролі вигуків у структурі речення. Пунктуація у реченнях із звертаннями та вигуками.

Основні поняття: вигуки, звертання.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 4.

Додаткові: 8, 10.

Тема 16. Особливості вживання типів простого речення в жанрово-стильовій структурі журналістського тексту

Парцельовані конструкції, їх стилістичне значення у мові мас-медіа. Односкладні означено-особові речення в ЗМК. Неозначено-особові речення. Узагальнено-особові речення у мові мас-медіа. Безособові та інфінітивні односкладні речення в ЗМК. Номінативні речення. Повне й неповне речення. Неповні речення в системі синтаксичних одиниць, їх типи. Нечленовані речення. Еліпсис, особливості еліптичних речень.

Основні поняття: парцельовані конструкції, односкладні означено-особові речення, неозначено-особові речення, узагальнено-особові речення, безособові та інфінітивні односкладні речення, номінативні речення, еліпсис.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 8, 10.

Тема 17. Складне речення. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні

Складне речення в ЗМК. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні. Сполучникові та пунктуаційні засоби зв'язку компонентів у складносурядному реченні в мові мас-медіа.

Основні поняття: складне речення, сполучникові та пунктуаційні засоби зв'язку компонентів у складносурядному реченні.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 4, 8, 10.

Тема 18. Безсполучникові речення в засобах масової комунікації

Типи багаточленних складних речень: із сурядним зв'язком, із підрядним зв'язком (багаточленні складнопідрядні речення), із безсполучниковим зв'язком у мові мас-медіа. Складна синтаксична конструкція у ЗМК. З'ясування граматичних, семантичних та інтонаційних засобів зв'язку частин у складному реченні. Розділові знаки у багаточленних складних реченнях та складних синтаксичних конструкціях. Пунктуаційне редагування мови ЗМК.

Основні поняття: багаточленні складнопідрядні речення, граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 8, 10.

Тема 19. Багатокомпонентні складні речення в ЗМК

Багатокомпонентні складні речення: з кількома підрядними або кількома сурядними, з сурядністю та підрядністю. Період в ЗМК. Розділові знаки в складному реченні ускладненого типу, їх відповідність спланованому

змістові, експресивному забарвленню речення. Специфіка вживання типів складного речення в текстах ЗМК.

Основні поняття: багатокомпонентні складні речення: з кількома підрядними або кількома сурядними, з сурядністю та підрядністю; період.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 2, 5.

Додаткові: 4, 8, 10.

Тема 20. Вживання різних видів прямої мови в текстах ЗМК

Пряма й непряма мова в текстах ЗМК. Специфіка діалогів у мові мас-медіа. Заміна прямої мови непрямою у текстах ЗМК. Цитати. Методика роботи редактора з цитатами. Стилiстичні властивості конструкцій передачі чужого мовлення.

Основні поняття: пряма й непряма мова, цитати.

Рекомендовані джерела

Основні (базові): 1, 3, 5.

Додаткові: 4, 8, 10.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	6	6
Відвідування практичних занять	1	1	1	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	3	30	3	30
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	4	20	2	10
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			59		92		85
Максимальна кількість балів	236						
Розрахунок коефіцієнта	2,36						

Критерії і норми оцінювання навчальної діяльності студентів на лекціях

Максимальна кількість балів 1	Критерії оцінювання
1	Студент присутній на занятті, конспектує навчальний матеріал, знає положення теорії, може навести приклади їх застосування в практичній діяльності
0	Студент відсутній на занятті

Критерії і норми оцінювання навчальної діяльності студентів на практичних та семінарських заняттях

Максимальна кількість балів - 10	Критерії оцінювання
9–10	Висока активність на практичному/семінарському занятті і достатньо високий рівень самостійної підготовки

7–8	Достатня активність на практичному/семінарському занятті та достатній рівень самостійної підготовки, проте студент допускає неточності при формулюванні певних положень, негрубі помилки при виконанні лінгвістичних вправ
5–6	Середня активність на практичному/семінарському занятті і середній рівень самостійної підготовки, студент допускає неточності при формулюванні певних положень, грубі помилки при виконанні лінгвістичних вправ
3–4	Низька активність на практичному/семінарському занятті і низький рівень самостійної підготовки, студент допускає низку грубих помилок, низький рівень знань теоретичного матеріалу
1–2	Пасивна поведінка студента на практичному/семінарському занятті і відсутність будь-якої самостійної підготовки, репродуктивне списування текстів навчального матеріалу або його запису після колективного опрацювання навчального матеріалу

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1. Функціонування української мови в ЗМК. Лексика й лексикологія сучасної української мови в ЗМК

Тема 1. Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації (5 год)

Напишіть есе на тему «Лексика української мови за походженням та зі стилістичного погляду» (обсяг — мінімум 3 сторінки, Times New Roman, 14 кг, 1,5 міжрядковий інтервал).

Тема 2. Словниковий склад сучасної української літературної мови в ЗМК (5 год)

Створіть презентацію на тему «Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК» (мінімум 20 слайдів).

Змістовий модуль 2. Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка й орфографія української мови в мас-медіа

Тема 1. Українська фразеологія: джерела, структура, семантика (5 год)

Створіть презентацію «15 найцікавіших випадків використання фразеологізмів у ЗМК». Приклади поясніть.

Тема 2. Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки (5 год)

Напишіть есе на тему «Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки» (обсяг — мінімум 3 сторінки, Times New Roman, 14 кг, 1,5 міжрядковий інтервал).

Тема 3. Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діяхронічному аспекті (5 год)

Напишіть есе на тему «Українська графіка в діяхронічному аспекті» (обсяг — мінімум 3 сторінки, Times New Roman, 14 кг, 1,5 міжрядковий інтервал).

Тема 4. Історія українського правопису. Принципи українського правопису, їх використання при редагуванні журналістських текстів (5 год)

Створіть хронологічну таблицю з коротким коментарем усіх українських правописів.

Змістовий модуль 3. Синтаксис і пунктуація речення в засобах масової комунікації

Тема 1. Просте речення у текстах мас-медіа (4 год)

Розкрийте теоретичні питання, інформацію законспекуйте (кожне питання — мінімум одна сторінка конспекту).

1. Роль речення у мовленні. Формальна, семантична та функціональна організації простого речення.
2. Ускладнене просте речення. Ускладнені прості речення з однорідними членами.
3. Можливі помилки у вживанні однорідних членів речення в журналістських текстах.
4. Приклади простих речень у ЗМК.

Тема 2. Вигукі й звертання в ускладнених простих реченнях (4 год)

Розкрийте теоретичні питання, інформацію законспекуйте (кожне питання — мінімум одна сторінка конспекту).

1. Уживання вигуків і звертань в ускладнених простих реченнях.
2. Вигук як носій емоційного навантаження текстів в ЗМК.
3. Відхилення від нормативної форми звертань у мовленні журналістів.
4. Приклади вигуків і звертань у ЗМК.

Тема 3. Безсполучникові речення в засобах масової комунікації (4 год)

Розкрийте теоретичні питання, інформацію законспекуйте (кожне питання — мінімум одна сторінка конспекту).

1. Структурні та інтонаційні особливості безсполучникових речень. Розділові знаки в них.
2. Складні безсполучникові речення в засобах масової комунікації.
3. Приклади складних безсполучникових речень у ЗМК.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за виконану роботу — 5.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Максимальна кількість балів — 25	Критерії оцінювання
25–20	Завдання виконані якісно (90 % – 100 % виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи)
19–15	Завдання виконані якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (89 % – 75 % виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи)
14–10	Завдання виконані якісно з середнім показником правильних відповідей (74 % – 50 % виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0–9	Завдання не виконано (виконання 49 % усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

Модульний контроль проводиться в письмовій формі: письмове тестування, ведення таблиці, модульна контрольна робота.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання Форма проведення підсумкового контролю — залік.

Результати заліків оцінюються за стобальною шкалою відповідно до кількості набраних балів, і, як правило, оголошуються на останньому практичному, семінарському занятті. Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і прозвітувати до останнього семінарського (практичного) заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90–100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

E	60–68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Українська мова в засобах масової комунікації»
Разом 90 год: лекції — 22 год, практичні заняття — 14 год, семінарські заняття — 6 год,
модульний контроль — 6 год, самостійна робота — 42 год

Модулі	Змістовий модуль 1.		Змістовий модуль 2.			Змістовий модуль 3.					
Назва модуля	Функціонування української мови в ЗМК. Лексика й лексикологія сучасної української мови в ЗМК		Українська фразеологія у мові мас-медіа. Графіка й орфографія української мови в мас-медіа			Морфологія (типи словозміни). Синтаксис і пунктуація речення					
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Мовна ситуація в Україні. Природа, функції та будова мови в ЗМК. Фонетика. Фонологія. Звуковий склад української мови	Розвиток словникового складу сучасної української літературної мови в ЗМК	Українська фразеологія: джерела, структура, семантика. Роль фразеологізмів у мові мас-медіа	Співвідношення між звуками і буквами української мови. Орфоепічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях	Історія українського правопису. Принципи використання при редагуванні журналістських текстів	Поняття «граматика», «морфологія». Граматична форма, граматичне значення і граматична категорія частин мови	Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення та вияв у ньому національної специфіки мови. Помилки у побудові словосполучень у мові мас-медіа	Особливості вживання типів простого речення в жанрово-стильовій структурі журналістського мовлення	Складне речення. Граматичні, семантичні та інтонаційні засоби зв'язку частин у складному реченні	Багатокомпонентні складні речення: з кількома підрядними або сурядними, з сурядністю та підрядністю. Період	Вживання різних видів прямої мови в текстах ЗМК
Теми практичних занять	Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням та зі стилістичного погляду		Фразеологізми як засіб вираження журналістського тексту. Досягнення української фразеологічної науки	Графіка та орфографія української мови в ЗМК. Українська графіка в діахронічному аспекті	Система правил сучасної української орфографії. Орфограми в ЗМК	Просте речення у текстах мас-медіа	Речення з відокремленими другорядними членами, уточнювальні конструкції, пов'язані з ними помилки в ЗМК	Речення із вставними і вставними компонентами. Розділові знаки при вставних і вставних конструкціях			
Теми семінарських занять	Лексика сучасної української мови в засобах масової комунікації. Лексика української мови за походженням та зі стилістичного погляду			Співвідношення між звуками і буквами української мови. Орфоепічні норми в ЗМК. Дотримання правописних норм у періодичних виданнях			Класифікація словосполучень в українській мові. Семантико-синтаксичні відношення та вияв у ньому національної специфіки мови. Помилки у				
Самостійна робота											
Контроль	Модульна контрольна робота 1.		Модульна контрольна робота 2.			Модульна контрольна робота 3.					
Підсумковий контроль	Залік										

8. Рекомендовані джерела

Основна

1. Годунок З. В. Літературне редагування (практикум) : навч.-метод. посіб. Острого : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2017. 103 с.
2. Партико З. В. Основи редагування : 3-тє вид., переробл. і допов. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 332 с.
3. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку : колективна монографія за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 282 с.
4. Савчук Р. Л. Мова засобів масової інформації : хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. 135 с.
5. Тимошик М. С. Основи редагування : підруч. для студентів ВНЗ. Київ : Наша культура і наука, 2019. 559 с.

Додаткова

1. Крейг Річард. Інтернет-журналістика : робота журналіста і редактора у нових ЗМІ пер. з англ. А. Іщенко. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 324 с.
2. Куляс П. П. Редакторський практикум (з дисципліни «Типологія помилок») : навч. посіб. для студентів спец. «Видавнича справа та редагування», «Журналістика», «Філологія» — з парал. спеціалізацією «Редактор» та «Літ. Редактор». Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. 335 с.
3. Куляс П. П. Система — проти автоматизму суржику: редакторський погляд : навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 293 с.
4. Куляс П. П. Типологія помилок у корекційних таблицях : навч. посіб. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 167 с.
5. Партико З. В. Основи видавничої справи : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2017. 301 с.
6. Полковенко Т. В. Редагування науково-популярних текстів : практич. посіб. Київ : Київський міжнародний університет, 2019. 160 с.
7. Прихода Я. В. Газетні та журнальні видання : навч. посіб. для студ. спец. «Видавнича справа та редагування». Київ : Жнець, 2012. 107 с.
8. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця : практичний посібник. Київ : Наша культура і наука, 2005. 560 с.
9. Шпак В. І. Видавничий бізнес: книга редактора : навч. посіб. Київ : ДП «Екс- прес-об'ява». 2022. 292 с.
10. Яворський А. Ю. Лінгвістичні та логічні засади редагування : зб. завдань і вправ. Навч. посіб. Луцьк : Вежа Друк, 2022. 200 с.

Інтернет-ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників
<http://pidruchniki.ws/>